

Kamu Hizmeti Olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyetlerinin İncelenmesi: Spor Hizmetleri Örneği*

Ömer ÖZBEY^{1†}, Mehmet GÖKÜŞ²

¹Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ankara.

²Selçuk Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Konya.

Derleme/Review

Gönderi Tarihi (Received): 28/01/2022

Kabul Tarihi (Accepted): 20/06/2022

Online Yayın Tarihi (Published): 30/06/2022

Öz

Vatandaşların beklentilerini karşılayarak onların memnuniyet düzeylerini artırma amacı güden kamu hizmetleri, idare ya da gözetimi altındaki kurum veya kuruluşlar tarafından idari, iktisadi, sosyal, bilimsel ve kültürel olarak toplumun istek ve ihtiyaçlarındaki değişkenlikleri günün şartlarını göz önünde bulundurarak bedelsiz, sürekli ve eşit bir şekilde sunmaktadır. Bu kapsamda spor yoluyla vatandaşa kamu hizmeti sunma yükümlülüğü kanun koyucu tarafından meri mevzuat doğrultusunda Gençlik ve Spor Bakanlığına verilmiştir. Bu çalışmanın amacı, Gençlik ve Spor Bakanlığı faaliyetlerinden olan spor hizmetlerini, kamu hizmeti çerçevesinde incelemektir. Nitel araştırma modeline göre tasarlanan araştırmada durum çalışması yönteminden yararlanılmıştır. Sonuç olarak, Gençlik ve Spor Bakanlığının bir kamu hizmeti olarak meccanen sunmuş olduğu spor hizmetlerinin vatandaşın istek ve ihtiyaçlarını karşılayarak sporun her dalında toplumun tüm kesimine eşit bir şekilde ulaşmayı hedeflediği, birey ve toplumun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunduğu, aynı zamanda kadim kültürünü reddetmeden milli, manevi, ahlaki değerlerine hassasiyet göstererek Devlet ve millet menfaatini savunan ve bu kazanımları sürdürülebilir bir şekilde hayat boyu devam ettiren bir toplum inşa etme amacına hizmet ettiği değerlendirilmiştir.

Anahtar kelimeler: Gençlik ve Spor Bakanlığı, Kamu Hizmeti, Spor Hizmetleri.

Examining the Activities of the Ministry of Youth and Sports as a Public Service: The Example of Sports Services

Abstract

Aiming to meet the expectations of the citizens and increase their satisfaction levels, public services are offered free of charge, continuously and equally by the institutions or organizations under their administration or supervision, taking into account the changes in the wishes and needs of the society, administratively, economically, socially, scientifically and culturally. In this context, the obligation to provide public service to the citizen through sports has been given to the Ministry of Youth and Sports by the legislator in line with the current legislation. The aim of this study is to examine sports services, which are among the activities of the Ministry of Youth and Sports, within the framework of public service. The case study method was used in the research designed according to the qualitative research model. As a result, the sports services freely offered by the Ministry of Youth and Sports as a public service aim to meet the wishes and needs of the citizens and reach all segments of the society equally in all branches of sports, contribute to the physical, mental and emotional development of the individual and society, while at the same time without rejecting the ancient culture. It has been evaluated that it serves the purpose of building a society that defends the interests of the State and the nation by showing sensitivity to its national, moral and moral values and sustains these achievements throughout life

Keywords: Ministry of Youth and Sports, Public Service, Sports Services.

* Bu çalışma, Selçuk Üniversitesi İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Anabilim Dalında tamamlanmış olan “Kamu Hizmeti Olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı Faaliyetlerinin İncelenmesi: Spor Hizmetleri Örneği” başlıklı Tezsiz Yüksek Lisans Bitirme Projesinden hareketle oluşturulmuştur.

† **Sorumlu Yazar:** Ömer ÖZBEY, **E-posta:** omerozbey8006@gmail.com

GİRİŞ

Küreselleşme ile birlikte dünya siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik anlamda birçok değişime tanık olmuştur. Bu değişim neticesinde vatandaşın kamudan beklentileri artmış ve zamanla Devlet tarafından sunulan hizmetlerin kalitesini sorgular hale gelmiştir. Devletin işlevsel ve yapısal olarak üstlendiği rol sınırlandırılmaya çalışılırken aynı zamanda Devletin müdahale etmesi gereken farklı alanlar da ortaya çıkmıştır. Bu süreçte vatandaşın beklentilerini karşılayabilmek için geleneksel yönetim tarzları revize edilmiştir. Değişen yönetim anlayışı ile idare tarafından sunulan kamu hizmeti, geleneksel yönetim tarzına göre daha hızlı, etkili, verimli ve ekonomik hale getirilerek vatandaşın sunulan hizmetten memnun edilmesi sağlanmıştır (Göküş, 2011; Kurtçu, 2019). Kavramsal olarak kamu hizmeti, kamu ya da ilgili diğer kurum veya kuruluşlar tarafından belirlenen talep ve ihtiyaçların giderilmesi amacıyla kamu veya kamu kurumunun yetkilendirdiği kurum ya da kuruluş tarafından yürütülen faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Gözler, 2010).

Kavramdan da anlaşılacağı üzere, odaklanması gereken iki ana husus vardır. İlki sunulan hizmetin kamu yararı gözetmesi diğeri ise bu hizmeti kamu tüzel kişininin ya da onun tarafından yetkilendirilenlerce yürütülmesidir. Ülkemizde Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemine göre yeniden yapılandırılan ve ihtisas alanlarına göre sayısı on yedi olan (TCCB, 2021)- Bakanlıklar, vatandaşın sağlık, eğitim, ulaşım, güvenlik gibi sosyal hak ve menfaatlerini korumaya ve ülke genelinde kamu hizmeti sağlama çalışmaktadır. Niteliklerine ve sunulacak hizmetin sınıflandırılmasına göre tasnif edilen Bakanlıklar, yasal düzenlemelerin kendilerine verdiği yetki ve sorumlulukları etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yerine getirebilmeleri için belirlenen alanlarda uzmanlaşmış kamu tüzel kişileridir. 2011 yılından bu yana Bakanlık olarak teşkilatlanan Gençlik ve Spor Bakanlığı, spor hizmetlerini merkez ve taşra teşkilatlanmasında Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü vasıtasıyla yürütmektedir.

Bu noktadan hareketle bu çalışmada, kâr amacı gütmeyen ve kamusal hizmet sunan Gençlik ve Spor Bakanlığı ana hizmet birimlerinden olan Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğünün faaliyetleri incelenmiştir. Bu kapsamda nitel araştırma metodlarından olan doküman analizi yöntemi kullanılarak başta Anayasa olmak üzere ilgili kanunlar, kararname, yönetmelikler, faaliyet raporları gibi kaynaklar incelenerek Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü aracılığıyla kamu hizmeti olarak sunulan spor hizmetlerinin yasal dayanakları ile merkez ve taşra teşkilatı tarafından yürütülen spor hizmetleri ayrıntılı olarak incelenmiştir.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kamu Hizmeti Kavramı

Küreselleşme ile birlikte birçok alanda gerek yapısal gerekse zihinsel değişimler yaşanmıştır. Bu değişim kamu hizmetlerinin idari olarak sunulmasında ve vatandaş olarak sunulan hizmetlerin algılanmasında da etkili olmuştur. Geleneksel kamu hizmeti kapsamında sunulan hizmetler ne şekilde üretilirse üretilsin halk bu hizmetleri olduğu gibi kabul etmesi

anlayışı hâkimken, zamanla bu anlayış değişerek yerini vatandaş odaklı, etkili ve verimli bir hizmet anlayışına bırakmıştır (Göküş, 2010). Günümüzde sunulan kamu hizmeti, vatandaşın memnun edileceği şekilde politika haline getirilerek, toplumsal olarak hizmetten memnun kalınması ana hedef olarak belirlenmektedir (Göküş, Ay ve Alptürker, 2016).

Kavramsal olarak kamu hizmetinin birçok tanımı yapılsa da bu kavram, siyasal bilimlerde Devlet görevleri/işlevleri olarak kullanılırken, kamu ekonomisi ve maliyesi alanında kamu kesimi, kamu malı olarak kullanılmaktadır (Karahanoğulları, 2004). Özellikle çok farklı grupların oluşturduğu toplumlarda tanımlanması daha da zorlaşan kamu hizmeti (Kurtçu, 2019), kavramsal olarak sınırlarının iktidar tarafından çizildiği ve meydana gelen faydanın ticari kazanç sağlamadığı, üretildiğinde tarafların kendilerini rakip olarak görmediği hizmetler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Göküş, 2011; Yıldız, 2019).

Bahsedilen tanımdan da anlaşılacağı üzere kamu hizmeti kavramsal olarak organik, maddi ve biçimsel olmak üzere üç şekilde tanımlanmaktadır (Çapar, Demir ve Yıldırım, 2015). Organik açıdan kamu hizmeti, bir kamu tüzel kişisi aracılığıyla belirlenen hizmetlerin ifa edilmesi olarak tanımlanmaktadır. 1982 Anayasası'nın "*Hizmete girme*" başlıklı 70'inci maddesinin birinci fıkrasında "*Her Türk kamu hizmetine girme hakkına sahiptir*" ibaresi organik açıdan kamu hizmeti olarak kullanılmaktadır (Aydın, 2010; Göküş, 2011). Maddi açıdan kamu hizmeti, toplumsal istek ve ihtiyaçların karşılandığı ve neticede kamu yararı olan faaliyetler olarak tanımlanmaktadır. Maddi açıdan kamu hizmetinde esasen toplum ihtiyacının karşılanması için ortaya konulan eylemler ifade edilmektedir. Yine 1982 Anayasası'nın "*Devletleştirme ve Özelleştirme*" başlıklı 47'nci maddesinin birinci fıkrası, "*Kamu hizmeti niteliği taşıyan özel teşebbüsler, kamu yararının zorunlu kıldığı hallerde devletleştirilebilir*" (Göküş, 2011) ibaresinde, kamu hizmetinin maddi açıdan kullanıldığı görülmektedir. Biçimsel açısından kamu hizmeti, belirli bir düzeni ve hukuki rejimi tanımlamaktadır. Bir hizmetin kamu hizmeti sayılabilmesi için kamusal yönetim usullerine göre yürütülmesi esastır. Aksi belirlenen usul ve esaslara göre yürütülmeyen hizmetler, kamu hizmeti olarak kabul edilmemektedir (Göküş, 2011; Yıldız, 2019).

1982 Anayasası'nın "*Kamu hizmeti görevlileri*" ile ilgili hükümler bölümünün "*Genel İlkeler*" başlıklı 128'inci maddesinin birinci fıkrası: "*Devletin, kamu iktisadi teşebbüsleri ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin gerektirdiği asli ve sürekli görevler, memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle görülür.*" düzenlemesinde, kamu hizmetinin kimler tarafından yürütüleceği ve iş görme biçimi yer almaktadır. Anayasa Mahkemesi kamu hizmeti kavramını "*en geniş tanıma göre kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinlikler*" olarak tanımlamaktadır (Çapar ve ark., 2015). Bu tanımdan da anlaşılacağı üzere Devlet tarafından ya da kontrolünde kesintisiz ve düzenli olarak sunulacak hizmetinin nihai amacı kamu yararadır. Alanyazında ve ilgili mevzuattaki tanım ve ibarelerinden de anlaşıldığı üzere kamu hizmetlerine yüklenen anlam, idare tarafından ya da yetki verdiği kurum/kuruluş tarafından yürütülen ve kamu yararı güden faaliyetler bütünü olarak görülmektedir.

Kamu Hizmeti İlkeleri

Kamu hizmeti ilkeleri, sunulan hizmetin “Anayasası” olarak kabul edilmektedir. Kabul edilen klasik ilkeler: Süreklilik, değişkenlik, eşitlik ve bedelsizlik ilkeleridir (Bağrıaçık, 2018).

Süreklilik ilkesinde, bir taraftan hizmetin devamlılığı esas alınırken diğer taraftan sunulan hizmetin istikrarlı bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır. Devamı olmayan kamu hizmeti gereksinimleri karşılayamadığı gibi kamu yararı da sağlamamaktadır (Yıldız, 2019). Bahsedilen ilke Anayasa Mahkemesi Kararında “*Kamu hizmeti kavramının belirsizliği konusunda görüş birliği vardır. Bununla birlikte kamu hizmeti çeşitli biçimlerde tanımlanmaya çalışılmıştır. En geniş tanıma göre kamu hizmeti, devlet ya da diğer kamu tüzel kişileri tarafından ya da bunların gözetim ve denetimleri altında, genel ve ortak gereksinimleri karşılamak, kamu yararı ya da çıkarını sağlamak için yapılan ve topluma sunulmuş bulunan sürekli ve düzenli etkinliklerdir.*” (AYM, 1994) şeklinde zikredilmektedir.

Değişkenlik ilkesi kapsamında, kamu hizmetinin ana ve nihai amacı kamu faydası oluşturma ve toplum tarafından talep edilen ihtiyaçları karşılama olması sebebiyle bu hizmetleri sunan kurum ve kuruluşlar da değişime ayak uydurmaktadır (Göküş, 2011). Mevcut değişimlere entegre olunmaması halinde sunulan kamu hizmeti ne kadar kaliteli olursa olsun toplumsal tatmini sağlayamayacaktır (Yıldız, 2019). Danıştay’ın değişkenlik ilkesi ile ilgili kararında, “*İdarelerin; düzenleme yetkisine sahip olduğu alanlarda, uygulamaları çağın gereklerine ve toplumun ihtiyaçlarına uygun olarak değiştirip, yeniden düzenlemesi, kamu hizmetine egemen olan ilkelere biri olan uyarılma (değişkenlik) ilkesi uyarınca...*” zikredilmesi, kamu hizmetlerinin sunulmasındaki değişkenlik ilkesinin özüne vurgu yaptığı görülmektedir (Danıştay, 2009).

Eşitlik ilkesi, kamu hizmetini gören idareler tarafından toplumun tüm kesimine hiçbir ayırım gözetmeksizin eşit olarak sunulması olarak ifade edilmektedir (Yıldız, 2019). Bu ilke 1982 Anayasası’nın 10’uncu maddesinde “*Herkes, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşittir.*” ifadeleriyle düzenlenmektedir. Kamu hizmetinde eşitlik ilkesi, anayasal ve evrensel normlar çerçevesinde vatandaşın kamu hizmetlerinden eşit bir şekilde yararlanması ve kamu hizmetlerine girilmesinde eşitlik sağlanması olarak uygulanmaktadır (Yıldız, 2019).

Bedelsizlik ilkesi ise alanyazın incelendiğinde kamu hizmeti kavramı altında en çok tartışılan konunun bedelsizlik ilkesi olduğu görülmektedir. Bu durumun yaşanmasının nedeni kamu hizmetlerinin yürütülmesinde bazı hizmetlerin belirli bir bedel karşılığında sunulurken, diğerlerinin bedelsiz olarak sunulması değildir. Bedelsiz olarak sunulan kamu hizmetlerinin o hizmetten yararlanmayanlardan da katılma payı olarak tahsil edilmesidir. Kâr amacı güdülmeyen vatandaşın ihtiyaçlarını karşılayarak kamusal fayda sağlama amacı, sunulan bazı hizmetlerde hizmetin esas bedelini karşılamadan temin edilmeye çalışılmaktadır. Bu durum katılma payını ortaya çıkmaktadır (Kurtçu, 2019).

Anayasa Mahkemesi Kararında “...Kamu hizmetinin giderlerine yurttaşın bir ölçüde katılımının istenmesi, bu hizmetin satışı sayılamaz. Sağlık kurumlarının işletme durumunda çalışması, bu nedenle ücret alınması da sosyal hukuk devleti niteliğiyle bağdaşmaz değildir. ...klasik idare hukukunun bedelsiz-meccani olmasını ilk koşul saydığı kamu hizmeti kavramı, giderek değişiklik görmüş, günümüzde karşılık olarak yararlananlardan ödeme güçleri oranında bir ücret alınması uygulaması yaygınlaşmıştır. Böylece, yararlananlarla yararlanmayanlar arasındaki eşitsizlik de giderilmiştir. Bu ücreti ödeyemeyecek durumda olanlar için değişik uygulama yapılması gereği ayrıdır.” (AYM, 1988) hükmünden de anlaşılacağı üzere bazı hizmetlerin sunumunda belli ölçüde katılma payı istenmektedir.

Ayrıca Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye’de zikredilen “*Mazarrat, menfaat mukabelesindedir.*” “*Yani, bir şeyin menfaatine nail olan, onun mazarratına mütehammil olur.*” (TMK, 2001) ifadesi değerlendirildiğinde, kamu hizmeti kapsamında icra edilen eylem kamu yararadır. Dolayısıyla icra edilen eylem tüm toplum tarafından paylaşılmalıdır yönünde değerlendirilmektedir.

Kamu hizmetlerinden istifade edilmesi durumunda belirlenen bedelin alınması, sunulan bu hizmetin sürdürülebilmesinin yanı sıra bu hizmetten hiç yararlanmayan vatandaşların bedel ödemesini de engellemektedir (Evren, 2007).

Gençlik ve Spor Bakanlığı

Küreselleşmenin etkisi birçok alanda olduğu gibi spor sektöründe de görülmektedir. Sporun sadece fiziksel aktiviteden ibaret olmadığı eğitim, sağlık, ekonomi ve siyasal anlamda kullanılan güçlü bir enstrüman olduğu aşikârdır.

Toplumsal olarak spor yapmaya katılım oranı, ulusal ve uluslararası başarılar, olimpiyatlardaki madalya sıralaması ülkelerin çağdaşlık seviyeleri ile ilişkilendirilmektedir. Tüm bu sebeplerden dolayı spor, birey ve toplumun yaşam kalitelerinin yükseltilmesi ve sağlıklı bir nesil oluşturulabilmesi için kamu hizmeti olarak görülmektedir. Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçilmesi ile birlikte diğer kamu kurumları gibi Gençlik ve Spor Bakanlığında da yapısal değişimler gerçekleştirmiştir (Çimen, Özbey ve Doğan, 2021; Özbey, Akoğlu ve Donuk, 2020). Cumhurbaşkanlığı Hükümet sistemi ile ülkemizde sporun sevk ve idaresi merkez ve taşra teşkilatlarıyla yeniden yapılandırılan Gençlik ve Spor Bakanlığı uhdesinde yürütülmektedir.

Bakanlık, Anayasa başta olmak üzere kanunlarla ve Cumhurbaşkanlığı kararnameleriyle verilen görevleri yürütmek üzere, merkezi Ankara’da olan ve merkeze bağlı taşra teşkilatı Gençlik ve Spor İl Müdürlüklerinden oluşan, merkez teşkilatı genel bütçeli, merkeze bağlı taşra teşkilatı ise özel bütçeli olan bir kamu kuruluşudur (Sayıştay, 2020). Bakanlığın görev, yetki ve sorumlulukları 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Gençlik ve Spor Bakanlığı başlıklı Yedinci Bölümünün 184 ila 2016/A maddeleri arasında düzenlenmiştir (CBK, 2018).

Bakanlığın taşra teşkilatı 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Gençlik ve Spor Bakanlığı bölümünün 202'nci maddesi ile Ortak Hükümler bölümünün 508'inci ve 509'uncu maddelerine dayanılarak hazırlanan Gençlik ve Spor Bakanlığı Taşra Teşkilatının Kuruluşu, Görevleri, Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönerge kapsamında düzenlenmektedir (GSB, 2019).

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü

Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü görev, yetki ve sorumluluğunu 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu hükümlerine ve 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 189'uncu maddesindeki düzenlemeler ile Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü Görev, Yetki ve Sorumluluk Yönergesine göre yürütmektedir (CBK, 2018).

Mezkûr Kararname kapsamında; spor politikalarının belirlenmesi ve uygulanması, sportif kültür olarak toplumun teşvik edilmesi, sporcuların ayni ve nakdi olarak desteklenmesi, engelli vatandaşların sportif faaliyetlere katılmaları için teşviki ile birlikte her türlü tedbirlerin alınması, küçük yaşta çocuklar olmak üzere yetenekli çocukların tespit edilmesi, sportif işbirliği için ulusal ve uluslararası işbirliklerinin yürütülmesi, spor federasyonları ile spor kulüplerine destek sağlanması Genel Müdürlüğün görevleri arasında yer almaktadır (GSB Faaliyet Raporu, 2021).

Kamu Hizmeti Olarak Sunulan Spor Hizmetleri

Spor, ontolojik olarak bireylerin sağlıklı ve zinde olabilmelerinin bir aracı olarak görülse de kavramsal olarak kendisine yüklenen anlamlardan sıyrılıp zamanla çok daha farklı görev ve anlamlar üstlenmiştir. Günümüzde spor, fiziksel iyi oluş halini sağlamanın yanı sıra toplumsal olarak aynı duyguların yaşanabileceği, ortak iyinin farkına vardırarak ulus kimliği inşasına katkı sağlayacağı, ülkelerin diğer ülkeler üzerinde olumlu imaj bırakabileceği, kamu diplomasisi alanında en barışçıl yumuşak güç unsuru olarak kullanılabilmesi, kitlesel ürün ve hizmetlerin sunulduğu siyasal, ekonomik, sağlık ve eğitim alanlarında yer alan bir sektör olarak kabul edilmektedir.

Spor hizmeti veren kurum ve kuruluşlar değerlendirildiğinde “kamu” kavramı, hizmetin sunumu şeklinde özel ve Devlet kurumları arasında bir ayrım oluşturmaktadır. İcra edilen spor dalına göre maliyetin değişkenlik gösterdiği de göz önünde bulundurularak rekreatif ya da performans sporu yapabilmenin belli bir bedeli vardır. Bu kapsamda, bireysel ve toplumsal olarak sağlıklı, disiplinli ve mücadeleci bir hayat tarzının tesis edilmesinden, olimpiik, paralimpiik ve diğer spor dallarını performans ya da rekreatif olarak tüm vatandaşa bir kamu hizmeti olarak sunulmasından sorumlu olan kamu kurumu Gençlik ve Spor Bakanlığıdır (Çimen ve ark., 2021).

Bakanlık, üst düzey performans sporcularının yetiştirilmesi için faaliyet göstermenin yanı sıra çocuk, genç, yaşlı, engelli, dezavantajlı, kadın, erkek olmak üzere tüm vatandaşın spor yapabilmesine olanak sağlayacak spor alanları sağlamakta, merkezi ya da yerel olarak

spor projeleri üretmekte ve bu misyonunu kişilerde kalıcı ve sürdürülebilir hale gelebilmesi için büyük çaba sarf etmektedir (Özbey, Akoğlu ve Polat, 2019).

Kelsen'in normlar hiyerarşisinde Anayasa, diğer tüm ulusal mevzuat düzenlemelerinin üzerinde yer almaktadır (Turhan, 2020). Bu genel kabule istinaden 1982 Anayasası'nın "*Gençlik ve spor*" başlıklı 59'uncu maddesinin bir ve ikinci fıkrası şu şekilde düzenlenmiştir: *Madde 59 – Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.*" Bu maddeden anlaşılacağı üzere Devlet, hiçbir ayırım yapmaksızın toplumu oluşturan tüm bireylerin spor yapmasını teşvik etmekte ve bu konuda gerekli tedbirleri almaktadır. Bu kapsamda Gençlik ve Spor Bakanlığına bahsedilen mevzuat düzenlemeleri ile verilen görev ve sorumluluğun ana dayanağını 1982 Anayasası'nın 59'uncu maddesi olduğu aşikârdır (Özbey, Doğan ve Akoğlu, 2020).

Bakanlığın 21/5/1986 tarihinden itibaren sevk ve idaresi 3289 sayılı Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu'dur. Bu Kanun kapsamında Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatlanması, kurulları, mali hükümleri, spor federasyonlarının kuruluşu ve işleyişi hakkında bilgileri, gençlik ve spor kulüpleri ile ilgili iş ve işlemleri, ödül ve sponsorluk işlemleri, Tahkim Kurulu ile ilgili iş ve işlemler ile diğer yönetsel düzenlemeler yer almaktadır (Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu, 1986). Bahsedilen Kanun ile birlikte spor hizmetlerinin yürütülmesi için Bakanlığa 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 189'uncu maddesinin birinci fıkrasında yirmi bir bentte zikredilen görevleri yerine getirme sorumluluğu yüklenmiştir (CBK, 2018).

Anayasa, kanun ya da Cumhurbaşkanlığı kararnamelerin haricinde, On Birinci Kalkınma Planının "*Nitelikli İnsan, Güçlü Toplum*" bölümünde, spor yapmanın toplumsal olarak bir kültür haline getirilmesi, uluslararası seviyede mücadele edebilecek elit sporcuların yetiştirilmesi, spor alanlarını talep eden vatandaşların hizmetine sunulması, vatandaşa sunulan spor hizmetlerine katılımın teşvik edilmesi amaçlanmaktadır (On Birinci Kalkınma Planı, 2019). Bu ibarelerden anlaşılacağı üzere On Birinci Kalkınma Planının ilgili maddeleri, sporun bir kamu hizmeti olarak sunulması yönünde düzenlenmiştir. Ayrıca 2020 yılı Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı incelendiğinde "*Spor*" başlıklı kısmın amacı olarak "*Çocukların üstün yararı temelinde iyi olma hallerinin desteklenmesi, potansiyellerini gerçekleştirmeye yönelik imkânların artırılması ve fırsat eşitsizliğinin azaltılması temel amaçtır.*" şeklinde düzenlendiği görülmektedir (Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı, 2020).

Ulusal Gençlik ve Spor Politika Belgesinde sporun toplumsal görevi üzerinde vurgu yapılarak spora kavramsal olarak fiziksel aktiviteden çok daha fazla anlam yüklenildiği görülmektedir. Politika belgesinde sporun toplumsal faydalarından bahsedilmekle birlikte vatandaşın tümüne bu hizmetin ulaştırılmasının gerekli olduğundan bahsedilmektedir (Ulusal Gençlik ve Spor Politika Belgesi, 2013). 1982 Anayasası'nın 58'inci maddesi ile ilişkili olarak Politika Belgesinde sporun kamusal faydalarından bahsedilerek özellikle genç vatandaşların zararlı alışkanlıklardan uzak tutulması için spora önemli görevler yüklenmiştir. Bu ibarelerden anlaşılacağı üzere spor, bir kamu politikası olarak değerlendirilmiş ve tüm vatandaşın bu hizmetin sunulmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile getirilen stratejik yönetim anlayışı çerçevesinde hazırlanan Gençlik ve Spor Bakanlığı 2019-2023 Stratejik Planında belirlenen stratejik amaç ve hedefler incelendiğinde, spor hizmet ve faaliyetlerinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması ile uluslararası alanda sportif başarıların artırılması için belirlenen hedefler aşağıda sıralanmaktadır:

- Vatandaşların spor tesislerinden daha fazla yararlanmasını sağlamak,
- Öğrencilerin en az bir spor branşında lisanslı olarak spor yapmasını sağlamak,
- Engellilerin sportif faaliyetlere aktif katılımını artırmak,
- Spor kulüplerinin yapısını güçlendirmek,
- Yetenekli sporcuları tespit etmek ve spora yönlendirilmelerini sağlamak (GSB Faaliyet Raporu, 2021). Bu düzenleme ile gerek tesisleşme gerekse öğrencilere ve engelli vatandaşlara sunulacak hizmet stratejik amaç ve hedefler arasında bir kamu hizmeti olarak yer almaktadır.

Ayrıca uluslararası alanyazın incelendiğinde de sporun bir kamu hizmeti olarak ele alındığı görülmektedir. Avrupa Konseyi, Bakanlar Komitesi Avrupa Spor Şartnamesinde, Avrupa kültürel kimliğinin oluşturulmasında Avrupa ülkeleri ve vatandaşları arasındaki temasların teşvik edilmesinde ve halklar arasındaki bağların güçlendirilmesinde sporun temel rol oynadığı ifade edilmektedir. Kamu yetkilileri tarafından sporun sahip olduğu faydaları vatandaşa adapte etmek için diğer devletler ile iş birlikleri geliştirmesinin gerektiği ve kamu makamlarının sportif eylemleri gerçekleştirilebilmesi için gerekli alt ve üst yapıların oluşturulması ile spora katılımın resmî kamu kurumu yetkililerince sağlanması gerektiği yer almaktadır (Council of Europe Committee of Ministers, 2020). Avrupa Konseyi tarafından alınan kararlar değerlendirildiğinde sporun birçok amaca hizmet ettiği ve bu hizmetin resmî kamu yetkililerince kamu hizmeti olarak yürütülmesi gerektiği görülmektedir.

UNESCO, sosyal ve beşerî bilimler bünyesinde yer alan Beden Eğitimi ve Spor Programında sporun kamu politikalarına dâhil edilmesi amaçlamaktadır. Yine UNESCO'nun "*Barış ve Kalkınma için Spor*" başlığında spor, coğrafi sınırları ve sosyal sınıfları aştığı için barışı teşvik eden bir aktör olarak kabul edildiği farklı coğrafi, kültürel ve siyasi bağlamlarda sosyal bütünleşmenin ve ekonomik kalkınmanın öncüsü olarak önemli bir role sahip olduğu, özellikle savaş ve çatışma sonrası durumlarda karşılaşılan sorunları aşmak için sporun insanları bir araya getirebilmesi özelliğiyle barış ve kalkınma için bir katalizör olarak kullanıldığını ifade edilmektedir (UNESCO, 2021).

Ulusal ve uluslararası mevzuat ve raporların incelenmesi sonucunda sporun bir kamu hizmeti olarak sunulduğu aşikârdır. Bu kapsamda, Spor Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün görev ve sorumluluğunda olan sportif faaliyet ve projeler, muhtevası gereği yurt genelinde devam edenler arasından tasnif edilecektir. Bu kapsamda herhangi bir önem ya da öncelik sıralaması yapılamadan İl Spor Merkezleri ve Engelliler İl Spor Merkezleri, Amatör Spor Haftası Faaliyetleri, Koşabiliyorken Koş Spor Faaliyetleri, Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi, SporcuYuz Biz Projesi, Sokaklar Bizim ve Evinin Sultanları Projeleri, TRT SPOR 2, Türkiye Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Programı, Sporcu Eğitimi

Merkezleri, Millî Sporcu Bursu, Olimpik ve Paralimpik Sporcu Harçlığı, Başarılı Sporcu ve Antrenörlerin Ödüllendirilmesi incelenmiştir.

İl Spor Merkezleri ve Engelliler İl Spor Merkezleri

Sportif faaliyetleri, müsabaka dışında rekreatif spor etkinliği olarak tanıtmaya ve katılımcılara spor kültürünü kazandırma amacıyla kurulan merkezler, 05-18 yaş arasındaki bireylere ve yaş sınırı aranmaksızın engelli vatandaşlara hizmet sunmaktadır. 2019 yılı sonunda İl Spor Merkezlerinden yararlanan çocuk ve genç sayısı 1.582.138 olup, Engelliler İl Spor Merkezleri faaliyetlerine Mayıs 2019-Ocak 2020 tarihleri arasında 4.662 sporcu katılmıştır (GSB Faaliyet Raporu, 2021).

Merkezlerde sunulan faaliyetler eğlence ve rekreatif spor etkinlikleri olsa da katılımcıların antrenörler tarafından gözlemlenerek yetenekli oldukları spor branşlarına yönlendirilmeleri, bu merkezlerin sporcu havuzu oluşturulmasına önemli katkı sağladığı düşünülmektedir. Bakanlık tarafından sunulan bu hizmetlerden herhangi bir ücretin alınmaması ve bu hizmetlerin daha geniş kitlelere yayılabilmesi için il millî eğitim müdürlükleri, üniversiteler, belediyeler, spor kulüpleri ve diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin yapılması kamusal menfaat açısından değerlendirildiğinde etkili bir kamu hizmeti olarak görülmektedir.

Amatör Spor Haftası Faaliyetleri

Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatında spor yapma farkındalığının toplumun tüm kesimine aksettirilmesi amacıyla yılın belli zamanında amatör ruhla spor şenlikleri düzenlenmektedir. Bu faaliyetler sayesinde amatör spor dallarının tanıtılması, sporda gönüllük etkinliklerine katılımın artırılması ve her yaşta vatandaşın hiçbir kısıtlama olmadan spor yoluyla eğlenebilmesi amaçlanmaktadır. 5-11 Ekim 2020 tarihleri arasındaki faaliyetlere ülke genelinde 50 branşta 109.785 kişi katılmıştır (GSB Faaliyet Raporu, 2021).

Koşabiliyorken Koş Spor Faaliyetleri

Bu faaliyetlerde, elit sporcuların katılım gösterdiği performans sporu haricinde tamamen düzenli fiziksel aktivite ve egzersiz yapma gayesinde olan vatandaşa antrenörler gözetiminde haftanın en az üç günü olacak şekilde ücretsiz olarak sportif aktiviteler yaptırılmaktadır. Her katılımcıya Spor Bilgi Sistemi üzerinden Spor Kart verilen bu faaliyete, pandemi koşulları olmasına rağmen 2020 yılında 152.914 kişi katılmıştır (GSB Faaliyet Raporu, 2021).

Yüzme Bilmeyen Kalmasını Projesi

Yüzme sporunun kişiye sağladığı fiziksel, zihinsel ve ruhsal faydaları ile birlikte özellikle küçük yaşta çocukların vücut koordinasyonuna olan katkısı göz önüne alınarak, Bakanlık tarafından ilköğretim öğrencilerinin Beden Eğitimi derslerini yüzme öğrenerek değerlendirilmesi amacıyla her yıl 100 bin çocuğa yüzme öğretilmesi hedeflenmiştir. 2018

yılında hayata geçirilen “Yüzme Bilmeyen Kalmasın Projesi” ile 81 ilimizde 1 milyondan fazla vatandaşımıza yüzme öğretilmiştir (GSB Faaliyet Raporu, 2021).

Sporcuyuz Biz Projesi

Spor ile ilgili verilerin bir çatıda toplanması amacıyla yürütülen bu projede spor tesisleri, birçok ülke ve liglerdeki müsabaka sonuçları ve puan durumları, spor federasyonları bilgileri, vize ve lisans belgesi başvuruları, gençlik radyosu, duyuru, haber, bildirim modülleri ve spora dair diğer bilgiler ile Spor Bilgi Sistemi üzerinden antrenman, müsabaka bilgileri gibi verilere ulaşım sağlanmaktadır (GSB Faaliyet Raporu, 2021). Bu uygulama sayesinde gelişen teknolojinin imkânlarından yararlanarak birçok bilgiye anlık olarak tek bir platformda ulaşılması sağlanmıştır.

Sokaklar Bizim ve Evinin Sultanları Projeleri

Katılımı yüksek ve uygulanması kolay olan spor branşları başta olmak üzere birçok spor branşının tanıtımına katkı sağlamak amacıyla vatandaş rekreatif anlamda spora yönlendirmek ve toplum sağlığına katkıda bulunmak amacıyla “Sokaklar Bizim 3x3-Basketbol” ve aynı amaçla ev hanımlarının katılımı için “Evinin Sultanları-Voleybol” projesi gerçekleştirilmektedir (GSB Faaliyet Raporu, 2021). Aile fertleri ile birlikte katılımın sağlandığı bu projeler, spor yapma bilincinin geliştirilmesinde ve toplumsal faydanın sağlanmasında önemli rol üstlendiği düşünülmektedir.

Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu

Türk sporunu ve amatör spor dallarını desteklemek amacı ile Bakanlık ile TRT arasında TRTSPOR2 televizyon kanalı iş birliği protokolü imzalanmış ve bu Protokol kapsamında tüm amatör ve profesyonel spor dallarına yer verilmiştir. 2019 yılı itibarıyla yayına başlayan kanalda müsabakaların haricinde sporun faydaları ve amatör sporlarla ilgili merak edilenler hakkında belgeseller ve bilgilendirici kısa videolar sunmaktadır. Ayrıca Bakanlık tarafından hazırlanan “Yeteneğini Keşfet”, “Herkes İçin Spor”, “Zinde Kal” ve “Çare Spor” programları da kanalda yayınlanmaktadır (GSB Faaliyet Raporu, 2021; TRT, 2021).

Özellikle “Çare Spor” programı, hayatlarında karşılaştıkları zorlukları spor yardımıyla aşan bireylerin deneyimlerini anlattıkları program olarak tasarlanırken, “Zinde Kal” programı ile her yaşta vatandaşımıza ev ortamında rahat bir şekilde uygulayabilecekleri egzersizleri videolarla uygulamaya ve bu sayede alan fark etmeksizin bilinçli bir şekilde fiziksel aktiviteye teşvik etme amaçlanmaktadır (GSB Faaliyet Raporu, 2021).

Türkiye Sportif Yetenek Taraması ve Spora Yönlendirme Programı

Bilimsel olarak kanıtlanmış test ve ölçümlerle yetenekli çocukların tespit edilmesinin amaçlandığı bu program sayesinde her yıl 1,5 milyona yakın çocuk yetenek taraması kapsamında değerlendirilmektedir. Bu program değerlendirildiğinde belli yaşta çocukların

fiziksel okuryazarlık becerilerini kalıcı bir şekilde sürdürebilmeleri açısından önem arz ettiği düşünülmektedir (GSB Faaliyet Raporu, 2021; Özbey ve ark., 2020).

Spor Eğitimi Merkezleri

Bakanlık tarafından yürütülen birçok faaliyet, program ve proje vatandaşı rekreatif spora katılmayı ve spor yapma kültürünü adapte etme amacını gütmektedir. Ancak elit sporcu olarak yetiştirilmek üzere Bakanlık bünyesinde sevk ve idare edilen Sporcu Eğitim Merkezleri ve Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinde belirli kriterleri sağlayan kız ve erkek sporcular, yatılı ve gündüzlü olarak olimpik spor dallarında eğitim görmektedir.

Bu kapsamda spora başlama çağında olan çocukların akademik eğitimleri ile birlikte sportif eğitimlerini de devam ettirebildikleri Sporcu Eğitim Merkezleri, 46 Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü bünyesinde 49 merkezde 16 spor branşında hizmet vermektedir (GSB Faaliyet Raporu, 2021). Tarihsel süreci incelendiğinde birçok başarılı sporcunun bu merkezlerde eğitim görmesi ülke sporu için önemli bir kazanım olarak değerlendirilmektedir (Özbey, Doğan ve Özbey, 2020).

Bakanlığın performans sporcu yetiştirme görevi düşünüldüğünde yatılı ve gündüzlü eğitim veren en üst yapı olarak planlanan Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezlerinin asıl amacı olimpiyatlara katılacak profesyonel sporcu yetiştirmek ve bu süreçte sporcuları maddi ve manevi olarak en üst düzeyde desteklemektir (Özbey ve Yılmaz, 2021). Türkiye Olimpik Hazırlık Merkezleri 24 ilde, 22 olimpik branşta yatılı veya gündüzlü olmak üzere 1.200 sporcuya hizmet etmektedir (GSB Faaliyet Raporu, 2021). Ayrıca bahsedilen merkezlerde sporcu öğrencilere sunulan aynı ve nakdi yardımların haricinde akademik eğitim giderlerinin de merkezlerce karşılanması bir kamu hizmeti olarak değerlendirilmektedir.

Millî Sporcu Bursu

Bakanlık ile 52 vakıf üniversitesi ve Özel Öğretim Derneğine bağlı özel okul ve kolejler arasında imzalanan protokol çerçevesinde belirlenen kriterleri sağlayan sporculara, yüzde yüz ücretsiz eğitim görme fırsatı sunulmaktadır (GSB Millî Sporcu Bursu, 2021). Bu sayede sporcuların akademik kariyerleri ile spor kariyerleri arasında bir tercih yapmaya zorlanması engellenmiş ve sporculara spor kariyerleri ile birlikte akademik kariyerlerini de yürütebilme olanağı sağlanmıştır.

Olimpik ve Paralimpik Sporcu Harçlığı

Olimpik ve Paralimpik Sporcu Yetiştirilmesine Dair Yönetmelik kapsamında yetiştirilecek sporcuların sportif amaçlı beslenme, barınma ve yol giderleri Bakanlık tarafından karşılanması, ayrıca bu sporculara asgari ücretin net tutarını geçmemek üzere yaş grupları, branş farklılıkları, sporcuların karşılanması gereken kişisel giderler gibi hususlar da dikkate alınarak, gerektiğinde farklı tutarlarda belirlenmek suretiyle her ay asgari ücretin net tutarının iki katına kadar harçlık ödenmesi (CBK, 2018) göz önüne alındığında, performans sporunu icra eden sporcuların ihtiyaçlarının giderilmesi ve hatta bu imkanların yanı sıra harçlık verilmesi önemli bir kamu hizmeti olarak değerlendirilmektedir.

Başarılı Sporcu ve Antrenörlerin Ödüllendirilmesi

Spor Hizmet ve Faaliyetlerinde Üstün Başarı Gösterenlerin Ödüllendirilmesi Hakkında Yönetmeliğe istinaden sporcuya ve sporcunun başarısında emeği geçenlere Bakanlık tarafından 1000 cumhuriyet altınından başlamak üzere sporcuların katılmış olduğu müsabaka, brans, stil ve sıklete göre değişkenlik gösteren miktarlarda ödül verilmektedir. Bahsedilen Yönetmelik kapsamında 2020 yılında ülkemizi uluslararası şampiyonalarda temsil eden 498 sporcuya, 310 antrenöre ve 25 spor kulübüne toplam 11.923.217,33 TL'lik cumhuriyet altını karşılığı ödül verilmiştir (GSB Faaliyet Raporu, 2021). Sporcu ve diğer tüm paydaşları olumlu yönde etkileyen bu uygulama sayesinde sporcuların, sonraki müsabakalarda daha iyi dereceler elde etme hedefi sağladığı için bu desteğin önemli bir motivasyon kaynağı olduğu düşünülmektedir.

SONUÇ

Küreselleşmenin getirmiş olduğu değişimlerin kamu hizmetleri uygulamaları üzerindeki etkisi günden güne artarak devam etmektedir. Bu değişimler ile birlikte insanlar, yaşamlarının her anında kamu hizmetleri ile karşılaşmakta ve bu hizmetler vatandaş için gidererek hayati önem taşımaktadır (Göküş, 2011). Vatandaşın beklentilerini karşılayarak onları memnun etme amacı güden kamu hizmetleri, idare ya da gözetimi altındaki kurum veya kuruluşlar tarafından idari, iktisadi, sosyal, bilimsel ve kültürel olarak toplumun istek ve ihtiyaçlarındaki değişkenlikleri göz önünde bulundurularak bedelsiz, sürekli ve eşit bir şekilde günün şartlarına uyarlanarak sunulmaktadır. Bu kapsamda spor yoluyla vatandaşa kamu hizmeti sunma yükümlülüğü, kanun koyucu tarafından meri mevzuat doğrultusunda Gençlik ve Spor Bakanlığına verilmiştir.

1982 Anayasası'nın 5'inci maddesi "*Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.*" şeklinde düzenlenmiştir. Anayasa'nın 59'uncu maddesi ise "*Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur.*" şeklinde düzenlenmiştir.

Anayasa koyucu tarafından düzenlenen bu maddeler değerlendirildiğinde, bireysel ve toplumsal refahı sağlama ile birçok alandaki engelleri kaldırarak vatandaşın maddi ve manevi gelişimine katkıda bulunma görevini Devlet bizzatı üstlenmektedir. Ayrıca pozitif yükümlülük kapsamında Devlet, tüm vatandaşına spor yaptırmayı ve bu yolla kişilerin fiziksel, zihinsel ve ruhsal sağlıklarını korumayı Anayasal bir görev olarak kabul etmektedir.

Spor, kişilere fiziksel dayanıklılık kazandırmanın yanı sıra zihinsel ve duygusal dayanıklılık kazandıran bir disiplin olarak kabul edilmektedir (Tuncel, 2020). Özellikle erken yaşlarda spora başlayanlar, belirli kurallar çerçevesinde akranlarıyla olan mücadelelerinden

dolayı fiziksel, zihinsel ve duygusal disiplin kazanımları elde etmektedir (Koca, 2020). Bu sayede takım olma ve ortak iyi için mücadele etme bilinci, ileriki yaşlarda grup ve akabinde millet olma bilincinin temelini oluşturmaktadır. Ayrıca bireylerin spor faaliyetlerinde mağlup olma durumundan kolayca sıyrılarak toparlanması ve sonraki müsabakalara adapte olma becerisi, kişilerin spor kariyerleri haricinde sosyal hayatlarını da pozitif yönde etkilemektedir.

Sporun bahsedilen olumlu etkilerine ek olarak, Antik Olimpiyat müsabakalarının yapıldığı dönemlerde devletlerarası ateşkes ilan edilmesindeki barışçıl yönü (Özbey, Doğan ve Çolakoğlu, 2021); 20. yüzyılın başlarında toplumu alkolizmle, bağımlılık yapıcı maddelerle ve çeşitli hastalıklarla mücadele etme amacıyla sağlık yönü (Çelik, 2020); kişileri fiziksel eylemlerden önce zihinsel olarak hazır olmaları için belli bir odaklanma ve disiplin kazandırma ve bu kazanımları belli eğitimlerle pekiştirmesi saikiyle eğitim yönü; toplumsal bütünleşme, millet olma bilinci ve ortak değer oluşturma ile bireylerin kişilik gelişimlerine katkıda bulunma ve ahlaki değerleri içselleştirme aracı olarak kullanılması kapsamında sosyokültürel yönü; ülkelerin sosyoekonomik ve politik güçlerini diğer uluslara ispat etmesinde, gerek boykotların gerekse politik sembollerin kullanıldığı siyasal yönü (Akoğlu, Özbey ve Polat, 2019; Özbey ve ark., 2021); toplumlar ve ülkeler üzerinde kamuoyu oluşturma amacıyla geleneksel diplomasiyle ulaşılamayan amaçları gerçekleştirmek için yumuşak güç olarak kullanılması ile diplomatik yönü (Özbey ve ark., 2021) sporun üstlenmiş olduğu anlamlardan birkaçıdır.

Bakanlık, kamu hizmeti olarak sunulan spor hizmetleri aracılığıyla yalnızca madalya odaklı üst düzey sporcu yetiştirmeyi hedeflememektedir. Madalya hedefi metafor olarak izah edilirse, ormandaki tek bir ağaç olarak tasvir edilebilir. Bu kapsamda Bakanlık tarafından sunulan spor hizmetleri mahiyeti itibarıyla başlıklar halinde tasnif edilmiştir.

- Kültürel hizmet alanında; topluma çağdaş spor bilinci kazandırarak spor kültürünün yaygınlaştırılması ve bu kazanımların sürdürülebilir hale getirilmesi ile birlikte sporda gönüllülük faaliyetleri, fair play ve olimpizm çalışmaları ile sporcu ve antrenörlerin toplumsal sorumluluk ve ahlaki değerler konusunda bilinçlendirilmesi,
- Sağlık hizmeti alanında; topluma fiziksel okuryazarlık bilinci kazandırarak önleyici sağlık hizmeti kapsamında toplum sağlığının korunması, doping, yasaklı madde ve bağımlılıkla mücadele konusundaki bilinçlendirme çalışmaları,
- Sosyal içerme alanında; sporda çocuk koruma ve istismar çalışmaları, sporda kadın hakları, dezavantajlı ve engelli bireylere sunulan uyum çalışmaları, sığınmacıların spor yoluyla topluma entegrasyon çalışmaları,
- Eğitim hizmeti konusunda; sporcu eğitimi başta olmak üzere spor elemanlarının eğitimi, sporcuların akademik ve spor kariyerlerini bir arada yürütebilmeleri için Bakanlık ve eğitim kurumları arasında yapılan protokoller, akademik konularda verilen yüz yüze ve çevrimiçi eğitim çalışmaları,

- İnsan hakları konusunda; yaş, cinsiyet, din, dil, ırk, siyasi görüş, etnik ya da sosyal köken fark etmeksizin toplumun tüm kesimine ulaşılması, katılımcıları herhangi bir statü ya da gruba dâhil etmeyi reddederek sportif etkinliklerde siyasi, ticari ve finansal kazanç amacı gütmeyen insan onuruna, temel hak ve hürriyetlerine saygı duyulması, sporda şiddet, holiganizm, şike, teşvik primi ve yasa dışı bahis suçlarıyla mücadele edilmesinin yanı sıra sporcu hakları ve spor etiği konusundaki çalışmaları,
- Ekonomik ve politik boyutta ise sporcu ve antrenörlere istihdam sağlama, aynı ve nakdi yardımlar, sponsorluk antlaşmaları, başarılı sporcu, antrenör ve spor kulüplerine yapılan yardımlar, sporcu harçlıkları, spor temalı projelere verilen hibeler ile sporun kamu diplomasisi aracı olarak spor diplomasisi alanındaki ulusal ve uluslararası alandaki paydaşlarla devam eden çalışmalar yer almaktadır.

Bakanlığın bir kamu hizmeti olarak meccanen sunmuş olduğu spor hizmetlerinin yası durduğu düşünce; uluslararası alanda sürdürülebilir başarı elde edebilen elit sporcu yetiştirilmesinin yanı sıra vatandaşın istek ve ihtiyaçlarını karşılayarak, sporun her dalında toplumun tüm kesimine eşit bir şekilde ulaşmak, birey ve toplumun fiziksel, zihinsel ve duygusal gelişimlerine katkıda bulunarak özgüveni, motivasyonu ve mücadele etme düzeyi yüksek, çağın çağrılarına ayak uydurabilen, modern spor kültürüne uyum sağlamış ve aynı zamanda kadim kültürünü reddetmeden millî, manevi, ahlaki değerlerine hassasiyet göstererek Devlet ve millet menfaatini savunan ve bu kazanımları sürdürülebilir bir şekilde hayat boyu devam ettiren bir toplum inşa etmektir.

Yayın Etiği: Bu çalışmanın hazırlanma ve yazım sürecinde “*Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi*” kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı: Araştırma Dizaynı- ÖM, MG; Derlemenin hazırlanması, ÖM, MG tarafından gerçekleştirilmiştir.

KAYNAKLAR

- Akoğlu, E., Özbey, Ö. ve Polat, E. (2019). Olimpiyatlara aday olan şehirlerin adaylık süreçlerinin farklı değişkenler açısından incelenmesi (2020 Olimpiyatları Örneği). *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 14(20), 2121-2148.
- Aydın, Ö. (2010). *İdare hukuku*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi.
- AYM Anayasa Mahkemesi. (1994). <https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22181.pdf>, (Erişim Tarihi: 01/10/2021).
- AYM Anayasa Mahkemesi. (1988). <https://normkararlarbilgibankasi.anayasa.gov.tr/Dosyalar/Kararlar/KararPDF/1988-8-nrm.pdf>, (Erişim Tarihi: 22/10/2021).
- Bağrıaçık, A. (2018). Kamu hizmetinin uyarılma ilkesi üzerine bir değerlendirme. *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26(3), 155-183.
- CBK Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi. (2018). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2018/07/20180710-1.pdf>, (Erişim Tarihi: 24/10/2021).
- Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı. (2020). https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/11/2020_Yili_Cumhurbaskanligi_Yillik_Programi.pdf, (Erişim Tarihi: 20/10/2021).
- Council of Europe Committee of Ministers. (2020). <https://rm.coe.int/16804c9dbb>, (Erişim Tarihi: 09/11/2021).
- Çapar, S., Demir, R., ve Yıldırım, Ş. (2015). Kamu hizmet sunumunda idarecilerin işlevi. *Türk İdare Dergisi*, (481), 361-400.
- Çelik, O. (2020). *Spor yönetimi III*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Çimen, Z., Özbey, Ö. ve Doğan, D. (2021). Kâr amacı gütmeyen kurumlarda bir pazarlama aracı olarak gerilla pazarlama: Gençlik ve spor faaliyetleri örneği. *Ulusal Spor Bilimleri Dergisi*, 5(1), 13-25.
- Danıştay. (2009). https://www.tdb.org.tr/tdb/v2/ekler/Danistay_8.Dairesi_Karari_Esas_No_2009-8191.pdf, (Erişim Tarihi: 20/10/2021).
- Evren, Ç. C. (2007). Bir Danıştay Kararı Üzerine Kamu Hizmetinde Bedel Sorunu. *Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 11(1), 679-692.
- Gençlik ve Spor Hizmetleri Kanunu. (1986). <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3289.pdf>, (Erişim Tarihi: 19/10/2021).
- Göküş, M. (2010). Küreselleşme sürecinin kamu hizmetine yansımaları. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 10(20), 193-218.
- Göküş, M. (2011). *Kamu hizmeti kuram politika uygulama*. Konya: Çizgi Kitabevi.
- Göküş, M., Ay, A. ve Alptürker, H. (2016). Kamu hizmeti sunumunda memur davranışlarının vatandaşlar tarafından değerlendirilmesi: Nevşehir ili örneği, *Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(32), 26-39.
- Gözler, K. (2010). *İdare hukukuna giriş*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- GSB Gençlik ve Spor Bakanlığı. (2019). <https://pgm.gsb.gov.tr/HaberDetaylari/1/244705/genclik-ve-spor-bakanligi-tasra-teskilatinin-kurulusu-gorevleri-calisma-usul-ve-esaslari-hakkinda-yonerge.aspx>, (Erişim Tarihi: 18/10/2021).
- GSB Faaliyet Raporu. (2021). *Gençlik ve Spor Bakanlığı 2021 Yılı Faaliyet Raporu*. Ankara: Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı.
- GSB Millî Sporcu Bursu. (2021). <https://millisporcubursu.gsb.gov.tr/Sayfalar/3822/3821/protokoller.aspx>, (Erişim Tarihi: 24/10/2021).
- Karahanoğulları, O. (2004). *Kamu hizmeti kavram ve hukuksal rejim*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Koca, C. (2020). *Spor da psikososyal alanlar I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Kurtçu, C. (2019). *Türkiye’de bir kamu hizmeti olarak tematik yemek televizyonu modeli*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim Dalı, İstanbul.
- On Birinci Kalkınma Planı. (2019). <http://www.sbb.gov.tr/wpcontent/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf>, (Erişim Tarihi: 20/10/2021).
- Özbey, Ö. ve Yılmaz, B. (2021). Türkiye olimpiik hazırlık merkezlerinde görev yapan antrenörlerin liderlik ve iletişim beceri düzeylerinin sporcular tarafından değerlendirilmesi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 19(3), 96-106.
- Özbey, Ö., Akoğlu, H.E. ve Donuk, B. (2020). Antrenör eğitim sistemi açısından 30978 sayılı antrenör eğitimi yönetmeliği’nin değerlendirilmesi. *Spor Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 95-110.
- Özbey, Ö., Akoğlu, H.E. ve Polat, E. (2019). Sporda sürdürülebilir başarı için Gençlik ve Spor Bakanlığı faaliyetlerinin incelenmesi. *International Journal of Social Science Research*, 8(2), 42-59.
- Özbey, Ö., Doğan, D. ve Akoğlu, H.E. (2020). Gençlik ve Spor Bakanlığı elit sporcu yetiştirme birimlerinin SWOT analizi yöntemi ile durum değerlendirmesi. *Avrasya Spor Bilimleri ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 87-106.
- Özbey, Ö., Doğan, D. ve Çolakoğlu, T. (2021). Kamu diplomasisi aracı olarak spor diplomasisi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 105-115.
- Özbey, Ö., Doğan, D. ve Özbey, B. (2020). Sporcu eğitim merkezlerinde görev yapan antrenörlerin iletişim becerilerinin değerlendirilmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 5(2), 93-104.
- Sayıştay. (2020). <https://www.sayistay.gov.tr/reports/download/3561-genclik-ve-spor-bakanligi>, (Erişim Tarihi: 25/10/2021).
- TCCB Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (2021). <https://www.tccb.gov.tr/kabine/> (Erişim Tarihi: 30/10/2021).
- TMK Türk Medeni Kanunu. (2001). <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4721.pdf>, (Erişim Tarihi: 02/11/2021).
- TRT Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu. (2021). <https://www.trt.net.tr/kurumsal/2020/#01-televizyon-yayinlarimiz-trt-spor2>, (Erişim Tarihi: 25/10/2021).
- Tuncel, S. (2020). *Sporda Psikososyal alanlar I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Turhan, M. (2020). Hans Kelsen’in “Normatif alternatifler kuramı”nın gözden geçirilmesi. *Anayasa Yargısı Dergisi*, 37(1), 1-32.
- Ulusal Gençlik ve Spor Politikası Belgesi. (2013). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/01/20130127-8-1.pdf>, (Erişim tarihi: 21/10/2021).
- UNESCO. (2021). <https://www.unesco.org.tr/Home/Page/212?slug=Sosyal-ve-Be%C5%9Fer%C3%AE-Bilimler-> (Erişim Tarihi: 23/10/2021).
- Yıldız, Ş. (2019). İdare hukuku. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

